

være med om dette Spørgsmaal om Erstatningen. Vi havde her i Tinget udsløttet dette, ikke saa meget, fordi vi troede, at der heri laa nogen større virkelig Fare for, at Folk, som ikke fortjente det, fik denne Erstatning — der er paa Forhaand ikke nogen Grund til at antage, at Nævninger skulde være mere tilbøjelige til at give Erstatning end de retskyndige Dommere —, men fordi vi fandt det principielt liggende ganske udenfor den Op-gave, som i øvrigt ved Grundloven og Lovforslagene, saaledes som de nu i en Menneskealder ere fremkomne, er tænkt overladt til Nævningerne, idet den nemlig kun er at afgøre Skyld- eller Uskyld-Spørgsmaalet uden Hensyn til Straffen. Det var altsaa en principiel Grund. Naar det nu meget indtrængende bliver gjort gældende fra den anden Side, at det praktiske Hensyn til den sigtedes Beskyttelse gjorde det højst ønskeligt at gaa udenfor den principielle Grænse, fandt vi, at der ikke kunde være nogen afgørende Hindring fra vor Side for at gaa med ogsaa hertil, dog saaledes, at Virksomheden for Nævningerne ikke maatte gaa ud over den Grænse, som er dragen med Hensyn til Strafspørgsmaalet. Ligesom det kun er Spørgsmaalet om Skyld og ikke Skyld, Nævningerne have at afgøre, medens de ikke ere medbestemmende ved Straffens Størrelse, saaledes skal det kun være Spørgsmaalet om Erstatning, men ikke om Erstatningens Størrelse, som afgøres af Nævningerne. Saaledes er Udjævningsfor-slaget blevet.

Endelig er der en Del andre Punkter, som ganske vist ere af Vigtighed, men som ikke saaledes gribe ind i det hele System, ved hvilke jeg vil væle et Øjeblik. Det er for det første den Uoverensstemmelse, der var med Hensyn til Edsspørgsmaalet. Forholdet er jo det efter den gældende Ret, hvad ogsaa bliver bibeholdt i Lovfor-slaget, at den bevisførende kan kræve af sine Medborgere ikke blot Vidnepligtens Opfyldelse, men ogsaa Vidneudsagnets Bekræftelse ved Ed. Det er Regelen. Saaledes som Forholdet er nu, er denne Bekræftelse umulig for alle dem, der staa uden for de eksisterende Trossamfund, og saa længe man ikke tvinger Folk til at være i et Trossamfund — og det ere vi jo gaaede bort fra —, gaar den bevisførende uund-gaaelig tabt af denne for ham i øvrigt betydningsfulde Fordel, at Udsagnet bekræftes ved Ed. For saa vidt var der Enighed mellem Landstinget og Folke-tinget om, at man saa dog burde indsætte en Bestemmelse — hvad der ligger udenfor

den gældende Ret — om, at han saa dog i alt Fald faar Ret til at kræve, at der i Stedet for den Ed, vedkommende ikke kan aflægge, skal gives en højtidelig Forsikring, hvorved han dog opnaar noget af den Fordel, han ellers gik tabt af. Uoverensstemmelsen mellem Tingene var paa dette Punkt den, at Folketinget vilde have indrømmet denne Ret til at afgive en højtidelig Forsikring ogsaa til Personer, som staa indenfor et eksisterende Trossamfund, der tillader Edsaflæggelse, naar de individuelt erklære, at det strider mod deres Samvittighed, skønt det Samfunds Tro, til hvilket de bekende sig, tillader det. Dette er i og for sig et Tab for den bevisførende. Men naar det kræves i Trosfrihedens Navn, er der intet at sige dertil; saa maa den bevisførende finde sig i, at han faar noget mindre end Edsbekræftelsen, som den paagældende ifølge sit Trossamfunds Standpunkt kunde aflægge, naar han individuelt erklærer, at han ikke staaar paa det Samfunds Standpunkt, som han ellers tilhører. Den bevisførende faar noget mindre, men om det bliver et virkeligt Tab, kan intet Menneske vide, da man ikke kan undersøge Hjerter og Nyrrer. Vi have derfor ikke ment at kunne modsætte os dette, der kræves i Trosfrihedens Navn, naar det sker under de Betingelser, som fandtes og findes i Folketingets Forslag, nemlig, at Erklæringen om at ville forbeholde sig sin individuelle Frihed til ikke at aflægge Ed bliver afgiven saaledes, at det kan forstås og blive klart og vist, at den ikke afgives af Hensyn til den paagældende Sag, altsaa en rum Tid forud, saaledes som det nærmere er foreskrevet.

Der have vi altsaa gjort en Indrøm-melse, idet vi ere gaaede ind paa det. Saa snart det derimod ikke gjaldt den bevisførendes Interesse, men derimod en Parts Interesse, som paa Grund af manglende Bevis faar Ret til enten selv at aflægge Ed eller at bekræfte sin Benægtelse af den anden Parts Paastand ved Ed, maatte vi fastholde, at en saadan Ed, som her kræves, ikke kan erstattes med en højtidelig Bekræftelse, som jo dog ikke er andet i Realiteten end en Gentagelse af Paastanden eller Benægtelsen, og hvor det Plus, som skal ligge i Bekræftelsen ved Ed og Afgørelsen paa Grundlag af dette Plus, ikke kan ydes. Der maa det blive ved Partseden og ved den alene, og dette er altsaa ogsaa indrømmet i Udjæv-ningsfor-slaget.

Et andet Punkt, som har principiel Betydning, skal jeg ogsaa berøre, nemlig